

3. helluntain jälkeinen viikko, perjantai

Päivän epistola

(Room 9: 6 – 19)

”Vejet, Jumalan sana ei ole voinut raueta tyhjiin. Eivät kaikki israelilaiset kuulu tosi Israeliin, eivätkä kaikki Abrahamin jälkeläiset ole oikeita Abrahamin lapsia. Onhan sanottu: ”Vain Iisakin jälkeläisiä sanotaan sinun lapsiksesi.” Tämä tarkoittaa, etteivät Jumalan lapsia ole luonnolliset jälkeläiset vaan että jälkeläisiksi luetaan lupauksen voimasta syntyneet lapset. Lupaus kuului näin: ”Ensi vuonna samaan aikaan palaan sinun luoksesi, ja silloin Saarella on poika.” Eikä tämä ollut ainoa kerta. Rebekan pojilla oli yksi ja sama isä, meidän kantaisämme Iisak. Jo ennen kaksospoikien syntymää, ennen kuin he vielä olivat tehneet mitään hyvää tai pahaa, Jumala sanoi Rebekalle: ”Vanhempi on palveleva nuorempaa.” Näin Jumala osoitti, että hänen suunnitelmansa perustui hänen omaan valintaansa, ei ihmisen tekoihin vaan kutsujan tahtoon. Onhan kirjoitettu: ”Jaakobia minä rakastin, mutta Esauta vihasin.” Mitä me tähän sanomme? Ei kai Jumala ole epäoikeudenmukainen? Ei suinkaan. Hän sanoo Moosekselle: ”Minä armahdan kenet tahdon ja osoitan laupeutta kenelle tahdon.” Ratkaisevaa ei siis ole, mitä ihminen tahtoo tai ehtii, vaan se että Jumala armahtaa. Kirjoituksissa sanotaan faaraolle: ”Sen vuoksi minä korotin sinut, että sinun kohtalossasi osoittaisin voimani ja että minun nimeäni julistettaisiin koko maailmassa.” Jumala siis armahtaa kenet tahtoo ja paaduttaa kenet tahtoo. Joku teistä ehkä kysyy: ”Miksi Jumala sitten moittii ihmisiä? Eihän kukaan voi vastustaa hänen tahtoaan.”

”Jumalan sana ei ole voinut raueta tyhjiin” torjuu ajatuksen, että Jumala olisi epäonnistunut, kun israelilaiset eivät ottaneen Jeesusta vastaan Messiaana. ”Eivät kaikki israelilaiset kuulu tosi Israeliin” selittää tätä. Tosi Israeliin ei kuuluta syntyperän mukaan, vaan uskon mukaan. Jos syntyperä vain ratkaisisi, niin kaikki Abrahamin lapset (1. Moos. 15: 2, 16: 15, 21: 2, 25: 1 – 2) olisivat israelilaisia. Abrahamin lapsiksi kutsutaan kuitenkin vain Iisakin jälkeläisiä (1. Moos. 21: 12). Jumalan lapsia ovat vain lupauksen voimasta syntyneet.

”Etteivät Jumalan lapsia ole luonnolliset jälkeläiset” viittaa Abrahamin jälkeläisiin, joita Jumalan ennustuksen mukaan on oleva yhtä paljon, kuin taivaalla on tähtiä (1. Moos. 15: 5). ”Jälkeläisiksi luetaan lupauksen voimasta syntyneet” viittaa Jumalan erityiseen lupaukseen Iisakin syntymisestä (1. Moos. 18: 10, 14). Jos kaikki olisi ollut vain ”lihasta” johtuva asia, ”kuihtunut” Saara ei olisi saanut Iisakia. Jumalan lupaus koski Saaraa, ei Hagaria. Ismael oli Iisakia vanhempi, mutta Jumalan lupaus liittyi Iisakiin.

Rebekan tapaus on samanlainen. Jumala voi valita kenet haluaa. Abrahamin kohdalla valinta oli Saara, ei Hagar. Iisakin vaimon Rebekan kohdalla valinta tapahtuu hänen poikiensa, Esaun ja Jaakobin, välillä. Jumala osoittaa suosionsa Jaakobille (1. Moos. 25: 21 – 23). Paavali korostaa, että valinta tapahtui ennen Esaun ja Jaakobin syntymää, ennen kuin he tekivät mitään. Valinta oli siis Jumalan valinta, siihen ei vaikuttanut poikien toiminta. Tämä kohta on merkittävä. Pakanakansat kutsutaan uskoon ilman ansiota. Jaakobin kautta Jumala ilmoitti jumalallisen suunnitelman toteuttamisen jatkumisen. Esaun jälkeläisistä muodostuivat edomilaiset (1. Moos. 36), joita ei pidetty oikeina juutalaisina.

”Jaakobia minä rakastin, muuta Esauta vihasin” on lainaus profeetta Malakialta (Mal. 1: 2 – 3). Paavali käytti tätä tekstiä korostaakseen Israelin merkitystä Jumalan pelastussuunnitelmassa. ”Vihasin” on Lähi-Idän liioittelevaa puhetapaa, se tarkoittaa: rakastin vähemmän. Kirkko näkee tässä myös sen, että Jumala elää kaikkia aikoja ja näin meidän näkökannaltamme tietää etukäteen sen, että Jaakobilla on usko ja hän on kuuliainen. Jumala siis rakasti myös Esauta, mutta tämän toiminta oli toisenlaista kuin Jaakobin.

”Ei kai Jumala ole epäoikeudenmukainen” perustuu ajatteluun, jossa valitaan joku, joka ei ole ansainnut sitä, mitä saa. Esaulle vanhempana veljenä olisi kuulunut ensimmäinen osa, juutalaisten kautta Jumalan pelastussuunnitelma toteutui. Miksi sitten pakanatkin saavat mahdollisuuden pelastua?

Paavali käyttää nyt Jumalan sanoja Moosekselle: ”Minä armahdan kenet tahdon ja osoitan laupetta kenelle tahdon.” (2. Moos. 33: 19) Jumala armahti israelilaisia, vaikka he olivat tehneet itselleen epäjumalan, kultaisen sonnin. Israelilaisten kautta Hän teki ihmisille tunnetuksi jumalallista tahtoaan.

Moosekselle Jumala ilmestyi. Faaraolle Hän ilmestyy ”kirjoituksissa”: ”Herra sanoi Moosekselle: ”Lähde faraota vastaan varhain aamulla, kun hän on menossa joen rantaan, ja sano hänelle: Näin sanoo Herra: Päästä minun kansani minua palvelemaan.” (2. Moos. 8: 16) Vaikka faarao ei heti toiminut Jumalan ilmoituksen mukaan, niin lopulta hänestä tuli osa Jumalan suunnitelmaa ja hän päästi kansan Egyptistä.

”Jumala siis armahtaa kenet tahtoo ja paaduttaa kenet tahtoo” viittaa faaraoon, joka ei heti päästänyt Israelin kansaa vapaaksi Egyptin orjuudesta. Nyt kyse ei ole Jumalan toiminnasta. Faarao itse paadutti itsensä. Tämä on Vanhan testamentin kirjoittajien tapa ilmaista Jumalan reaktio faaraon väärään toimintaan.

Päivän evankeliumi

(Matt. 10: 32 – 36, 11:1)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Joka tunnustautuu minun omakseni ihmisten edessä,, sen minäkin tunnustan omakseni Isäni edessä taivaissa. Mutta joka ihmisten edessä kieltää minut, sen minäkin kiellän Isäni edessä taivaissa. ”Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan maan päälle rauhaa. En minä ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan. Minä olen tullut nostamaan pojan isäänsä, tyttären äitiään ja miniän anoppiaan vastaan. Viholliset ovat oman talon väkeä. Annettuaan kaikki nämä ohjeet kahdelletoista opetuslapselleen Jeesus lähti muihin sen seudun kaupunkeihin opettamaan ja julistamaan.”

Tätä tekstiä edeltävät tekstit kertoivat opetuslasten lähettämisestä, heille annetuista matkaohjeista ja kehotuksesta kestää mahdollista vainoa. Nyt Jeesus kehottaa tällaisissa tilanteissa tunnustamaan Hänet, Häntä ei saanut kieltää. Tämä teksti ei todennäköisesti enää liity vain opetuslapsiin vaan kaikkiin uskovaisiin.

Jeesuksen tunnustamisesta kertovat myös Markuksen (Mark. 8: 38) ja Luukkaan (Luuk. 12: 8 – 9) evankeliumit. Markuksen teksti lienee vanhin. Siinä on Matteuksen evankeliumiin verrattuna mainittu, että Ihmisen Poika on se, joka toimii tulevaisuudessa. Matteus on yhdistänyt Ihmisen Pojan ja Jeesuksen, Jeesus on tunnustettava Ihmisen Pojaksi. Jeesuksen tunnustaminen on ratkaiseva asia pelastuksessa. Tunnustautumisen tulee tapahtua myös suullisesti. Tämä voi viedä ihmisen jopa kuolemaan, marttyyriuteen.

Tälläkin asialla on vanhatestamentillinen tausta. Pappi Eelin pojat olivat kelvottomia miehiä eivätkä välittäneet Herrasta (1. Sam. 2: 12). Sitten tuli Eelin luo Jumalan mies ja sanoi hänelle (1. Sam. 2: 27): Minä nostan kunniaan ne, jotka minua kunnioittavat, mutta ne, jotka minua halveksivat, joutuvat häpeään (1. Sam. 2: 30).

Kannattaa huomata myös se ero, miten Kristus tunnustetaan ja kielletään. ”Joka tunnustautuu minun omakseni” merkitsee yhteyttä ja voiman, armon saamista Kristukselta. ”Joka kieltää minut” ei ole tekemisissä Kristuksen kanssa.

”Minä olen tullut” toistuu lyhyessä jaksossa kolme kertaa. Tällä korostetaan, että kyse on Jeesuksen tehtävästä maailmassa. ”En minä ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan” on lause, jota ei saa

ymmärtää kirjaimellisesti. Muuallahan Jeesus puhuu rauhantekijöistä positiivisesti (Matt. 5: 9). Nyt miekka pitää ymmärtää uskon sanana, josta tulee erottava tekijä. Jumalan valtakunta on tulossa ja julistus siitä on ehdoton. Sanoma joko otetaan vastaan tai sitä ei oteta vastaan. Tämä julistus jakaa ihmiset miekan tavoin. Jeesus ei kehota uskovia eroamaan läheisistään, jotka eivät usko. Mutta jos nämä pyrkivät vaikuttamaan uskovan valintaan, niin silloin uskosta voi tulla erottava tekijä.

Jeesus Kristus syntyi maailmaan, joka oli Saatanan vallassa (erossa Jumalasta). On selvä asia, että kun Hänen toimintansa tähtäsi ihmisten johtamiseen Jumalan yhteyteen, niin tämän maailman ruhtinas (Saatana) vastustaa sitä. Saatana ei kateudessaan ihmisiä kohtaan halua ihmisten pelastumista.

Maininta toisiaan vastaan nousevista ihmisistä, vihollisista, jotka ovat oman talon väkeä, on lainaus profeetta Miikalta (Miika 7: 6). Oman talon väki voi viitata juutalaisiin, jotka eivät hyväksyneet Jeesusta Messiaana.

”Annettuaan kaikki nämä ohjeet” on Matteuksen tapa ilmaista, että yksi tapahtuma on loppu ja seuraava alkaa. Jeesus jatkaa opetustaan ”sen seudun” kaupungeissa.